

kapilamunipraNIta tattvasamAsa

——
కపిలమునిప్రణీత తత్త్వసమాస

——
Document Information

Text title : tattvasamaasa

File name : tattvasamaasa.itx

Category : vedanta, yoga

Location : doc_yoga

Author : Muni Kapila

Transliterated by : Haresh Bakshi hareshbakshi at hotmail.com

Proofread by : Haresh Bakshi hareshbakshi at hotmail.com

Latest update : February 6, 2003

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

September 17, 2023

sanskritdocuments.org

కపిలమునిప్రణీత తత్త్వసమాస

- అథాతస్తత్త్వసమాసః ॥ ౧ ॥
అష్టా ప్రకృతయః ॥ ౨ ॥
షోడశ వికారాః ॥ ౩ ॥
పురుషః ॥ ౪ ॥
త్రైగుణ్యమ్ ॥ ౫ ॥
సచ్చురః ప్రతిసచ్చురః ॥ ౬ ॥
అధ్యాత్మమధిభూతమధిదైవం చ ॥ ౭ ॥
పంచాభిబుద్ధయః ॥ ౮ ॥
పంచ దృగ్గోనయః ॥ ౯ ॥
పంచ వాయవః ॥ ౧౦ ॥
పంచ కర్మాత్మానః ॥ ౧౧ ॥
పంచపర్వా అవిద్యా ॥ ౧౨ ॥
అష్టావింశతిధాశక్తిః ॥ ౧౩ ॥
నవధా తుష్టిః ॥ ౧౪ ॥
అష్టధా సిద్ధిః ॥ ౧౫ ॥
దశ మౌలికార్థాః ॥ ౧౬ ॥
అనుగ్రహాః సర్గః ॥ ౧౭ ॥
చతుర్దశవిధో భూతసర్గః ॥ ౧౮ ॥
త్రివిధో బంధః ॥ ౧౯ ॥
త్రివిధో మోక్షః ॥ ౨౦ ॥

త్రివిధం ప్రమాణమ్ ॥ ౨౧॥

॥ ఇతి ॥

Encoded by Haresh BakShi hbakShi@soundofindia.com

The notes corresponding to numbers and items:

అష్టౌ ప్రకృతయః ॥ ౨॥

jaDatattva has two categories: prakRiti and vikRiti. The eight prakRiti-s are: 3 pradhAna 1) mUla pprakRiti 2) mahattattva 3) ahaMkAra; and five tanmAttra-s: 4) shabda 5) sparsha 6) rUpa 7) rasa 8) gandha.

షోడశ వికారాః ॥ ౩॥

They are: 5 sthUla bhUta [1-5]; 11 indriya-s [6-16]

5 sthUla bhUta-s 1) AkAsha 2) vAyu 3) agni 4) jala 5) pRithvi
5 j nAnendriya-s 6) shrotra 7) tvachA 8) netra 9) rasanA 10) ghrANa
5 karmendriya-s 11) vANI 12) hasta 13) pAda 14) upastha 15) gudA
and 16) manaH

త్రిగుణ్యమ్ ॥ ౪॥

they are: 1) sattva 2) rajas 3) tamas

పంచాభిబుద్ధయః ॥ ౫॥

The 5 'vRitti-s' of buddhi are:

1) pramANa 2) viparyaya 3) vikalpa 4) nidra 5) smRiti

పంచ దృగ్గోచరయః ॥ ౬॥

5 j nAnendriya-s: 1) shrotra 2) tvachA 3) netra 4) rasanA 5) ghrANa

పంచ వాయవః ॥ ౭॥

5 life forces: 1) prANa 2) apAna (30 samAna 4) vyAna 5) udAna

పంచ కర్మాత్మానః ॥ ౮॥

karmendriya-s: 1) vANI 2) hasta 3) pAda 4) upastha 5) gudA

పంచపర్వా అవిద్యా ॥ ౯॥

The avidya-s, the 5 knots or joints, are:

1) avidyA 2) asmitA 3) rAga 4) dveSha 5) abhinivesha

అష్టావింశతిధాఽశక్తిః || ౧౩ ||

11 ashakti-s exist on the annihilation of the 11 indriya-s.

17 ashakti-s arise from the buddhi: 9 opposites of the 9 tuShTi-s

see .14.); and 8 opposites of siddhi-s, i.e. asiddhi-s see .15..

నవధా తుష్టిః || ౧౪ ||

Of the 9, 4 are adhyAtmika [1-4], and 5 are bAhya [5-9].

1) prakRiti 2) upAdAna 3) kAla 4) bhAgya

5) shabda-tuShTi 6) sparsha-tuShTi 7) rUpa-tuShTi

8) rasa-tuShTi 9) gandha-tuShTi

అష్టధా సిద్ధిః || ౧౫ ||

They are as under; their opposites are the 8 asiddhi-s:

The 8 siddhi-s: 1) Uha 2) shabda 3) adhyayana 4) suhRit-

prApti 5) dAna 6) AdhyAtmika duHkhahAna 7) Adhibhautika

duHkhahAna 8) Adhidaivika duHkhahAna

దశ మౌలికార్థాః || ౧౬ ||

10 mUla dharma-s : 1) astitva 2) saMyoga 3) viyoga 4) sheShavRittva

5) ekatva 6) arthavattva 7) parArthya 8) anyatA 9) akartRitva 10) bahutva

చతుర్దశవిధో భూతసర్గః || ౧౭ ||

The 14 bhUta worlds are: The bhUta-s, here, are deva-s, having

8 daivika sRiShTi-s [1-8];

5 tiryak yoni-s (animal/lower worlds) [9-13];

1 human world [14].

1) brAhma 2) prAjApatya 3) aindra 4) daiva 5) gAndharva

6) pitrya 7) videha 8) prakRiti-laya;

9) pashu 10) pakShI 11) sarIsRipa 12) kITa 13) sthAvara

14) human – these are the 14 yoni-s (worlds)

త్రివిధో బన్ధః || ౧౮ ||

The 3 bandha-s are: 1) vaikRitika 2) dAkShiNika 3) prakRitika.

త్రివిధో మోక్షః || ౧౯ ||

The three types of liberation (from the bandha-s mentioned in .19.):

Liberation from 1) vaikaRika bandha 2) dAkShiNika bandha

3) prakRitika bandha.

త్రివిధం ప్రమాణమ్ ॥ ౨౦॥

The 3 means of acquiring correct perception (pramANa) are:

1) pratyakSha 2) anumAna 3) Agama or Aptavachana.

ఏతత్ సమ్యగ్ జ్ఞాత్వా కృతకృత్యః స్యాత్ ।

న పునస్త్రివిధేన దుఃఖేనాభిభూయతే ॥ ౨౧॥

kapilamunipraNIta tattvasamAsa

pdf was typeset on September 17, 2023

Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

